

สัปดาห์พิเศษ 7

ทิศทางของสื่อท้องถิ่นในอนาคต

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่จัดงานเสวนา เรื่อง ทิศทางของสื่อท้องถิ่นในอนาคต โดยเชิญวิทยากรในแวดวงสื่อมวลชนมาร่วมพูดคุยด้วย 3 ท่านคือ นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์ เลขาธิการสหภาพหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และนักข่าวหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ สายการเมือง นายไชยรงค์ มณีรุ่งสกุล นายสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์ภาคใต้ นายสัมฤทธิ์ บุญรัตน์ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์สมิหลา ไทเมส์ โดยสรุปเนื้อหาสำคัญได้ว่า

จากซ้าย - ไชยรงค์ มณีรุ่งสกุล นายสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์ภาคใต้ ประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์ เลขาธิการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และสัมฤทธิ์ บุญรัตน์ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์สมิหลา ไทเมส์

ความเป็นมาและทิศทางสื่อ

ไชยรงค์-วันนี้ถือว่าเป็นวันวิพากษ์สื่อ เป็นกระจกส่องกลับกันบ้าง หนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ได้เข้ามาในภาคใต้ คือ หนังสือพิมพ์ไทยทักษิณ ถ้าพูดถึงหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในอดีตกับปัจจุบันจะมีข้อเปรียบเทียบให้เห็นในอดีตหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลมาก วางจำหน่ายตั้งแต่จังหวัดชุมพรจนถึงสโขง โภ-ลก เนื่องจากการวางหนังสือพิมพ์ต้องอาศัยรวมหัว ที่หัวลำโพง หนังสือพิมพ์ส่วนกลางกว่าจะมาถึงภาคใต้ใช้เวลา 2-3 วัน เพราะฉะนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงเป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลที่สุด เพราะพิมพ์วันนั้นขายวันนั้น วางขายตามสถานีรถไฟเป็นหลัก เพราะอาศัยรถไฟในการขนส่ง หากย้อนกลับไป 60-70 ปีในอดีตหาดใหญ่มีสื่อที่เรียกว่า "ฟังสมาน อ่านไทยทักษิณ กินเหล้าขาว ดูข่าวช่อง 10" เพราะเมื่อก่อนมีสิ่งเหล่านี้เพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในยุคนี้ เมื่อมีน้อยก็มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน สื่อท้องถิ่นกลายเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชน ความเจริญเติบโตทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่เหมือนปัจจุบัน สื่อท้องถิ่นจึงเป็นสื่อที่ทรงคุณภาพ สื่อที่เข้าใจถึงประชาชน ไม่เหมือนในปัจจุบัน เพราะปัจจุบันหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางมาเร็ว การรับรู้ข่าวสารของประชาชนจากเทคโนโลยีต่าง ๆ รับรู้ได้เร็วมาก นสพ.ท้องถิ่นจึงต้องปรับตัว อีกทั้งนสพ.ท้องถิ่นในปัจจุบันมีมาก มีผู้คนที่ต้องการเข้ามาสู่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวนมากมาย ไม่เหมือนในอดีต

ประดิษฐ์-อิทธิพลของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของ นสพ.ท้องถิ่นมหาศาลทั้งจำนวนโฆษณา เนื้อหา รูปแบบ เกิดจากว่าคนไทยมีความต้องการอยากได้ข้อมูลและความรู้มากขึ้น จึงต้องปรับตัว และเกิดแนวใหม่ ๆ นสพ.ที่อยู่ในอดีตก็อยู่ไม่ได้ ต้องทำเรื่องของชุมชน เป็นปากเสียงของ

ชุมชนถึงอยู่ได้ แต่เวลานสพ. ปัญหาปัญหาเรื่องทุน ปัญหาโฆษณาที่โดนแย่ง โดยนสพ.ส่วนกลาง วิชยุทธชุมชน เคเบิลทีวี ทำให้ นสพ.ท้องถิ่นไม่มีรายได้เพียงพอ ถ้าใครไม่มีทุนก็อยู่ยาก นสพ.ต้องมีจุดยืนมีบทบาทต่อสังคม วางแผนประจำ ไม่ใช่ออกตามรายสะดวก

สมาคมนักข่าวพยายามสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัลหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แต่เป็นที่น่าแปลกกว่าปริมาณข่าว ลดน้อยลงเรื่อยๆ เมื่อปีที่แล้วมีเพียง 3 ฉบับที่ส่งไป ผมเองก็ตกใจเพราะไปอบรมเรื่อยๆ แต่คนก็หายไป บางฉบับได้รางวัล ทำข่าวดีมาก ทำข่าวเรื่องชุมชน พอปีถัดไปปิดสำนักพิมพ์เสียแล้ว แต่อยากให้อ่านใจคนที่ยังยืนหยัดอยู่ เพราะว่ามีประโยชน์ต่อท้องถิ่นชุมชนของตัวเอง

นักการเมืองถือหุ้นในกิจการสื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือหุ้นส่วนในกิจการ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม มิได้ ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน"

ไชยรงค์-มีหลายคนเดือดร้อนเรื่องนี้มีมุมมองอยู่ 2 มุม มุมมองแรกก็คือมุมมองของรัฐธรรมนูญ แสดงเจตนาดีของผู้ร่าง คือ ไม่ต้องการมีการแทรกแซงจากการเมืองใช้อำนาจหน้าที่ในเรื่องของการเมือง เพราะในยุคของอดีตนายท. พ.ต.ท. ทักษิณ มีการแทรกแซงสื่อค่อนข้างสูง นักข่าวต้องเข้าไปเดินร่นต่อสู้ออสมคร์ เพื่อไม่ให้สื่อถูกแทรกแซงจากนักการเมือง ตรงนี้ก็คือเจตนาดีของ

ผู้เขียนรัฐธรรมนูญแต่จริงๆ ผมมีมุมมองอีกมุมหนึ่งว่า ไม่ว่าจะใครประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ ในอดีตหนังสือพิมพ์หลายฉบับของส่วนกลาง ตั้งขึ้นมาเพื่อผลทางการเมืองและก็ล้มเหลวเกือบทุกฉบับ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ของคุณสมคร สุนทรเวช หรือหนังสือพิมพ์ชาวไทยที่เสรี. นั้น เคยเป็นผู้อำนวยการอยู่ที่นั่นหลาย ๆ ฉบับที่เกิดขึ้นเพราะวัตถุประสงค์ทางการเมืองและทุกฉบับก็พบจุดจบเพราะประชาชนไม่ยอมรับ

หากนักการเมืองจะเป็นเจ้าของสื่อ ก็ไม่เห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อใครมากมาย โดยเฉพาะสื่อท้องถิ่น เพราะในอดีตเจ้าของสื่อก็คือนักการเมืองท้องถิ่น ผมก็เห็นว่านักการเมืองหลายๆคน เป็นนักการเมืองที่สังคมยอมรับ มีคุณูปการต่อประเทศชาติ ซึ่งตรงนี้เป็นเรื่องของมุมมอง แต่เมื่อรัฐธรรมนูญเขียนอย่างนี้ก็ถือว่าต้องยอมรับ ต้องปรับตัว คนที่ทำสื่อ ในอนาคตก็ไปเล่นเกี่ยวกับการเมืองไม่ได้ แต่ผมไม่เชื่อวิธีนี้จะแก้ปัญหาได้ ผมเชื่ออย่างเดียวว่า トラบโดที่คนหนังสือพิมพ์ ยังคงอยู่ในอำนาจมองเห็นเงินเป็นสิ่งสำคัญ นักการเมืองไม่จำเป็นต้องมีสื่อเป็นชื่อของตัวเองก็ได้ ในเมื่อคนหนังสือพิมพ์ส่วนหนึ่งยังพร้อมที่จะขายอุดมการณ์ขายตัว นักการเมืองที่คิดจะใช้สื่อเป็นเครื่องมือไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของสื่อเอง ตรงนี้เป็นปัญหาใหญ่ เป็นปัญหาของหนังสือพิมพ์เองที่จะต้องนำตัวเองให้พ้นจากการเป็นเครื่องมือของการเมือง นอกจากผลกระทบจากสื่อส่วนกลางแล้วผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดจากการกระทำของตัวเอง

นสพ.ฉบับหนึ่งก็เหมือนอาหารที่เราจะต้องปรุงหลาย ๆ รส หลายรูปแบบเพื่อให้ผู้บริโภค บริโภคได้ มีส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วนตั้งแต่ ข้าว บทความจนถึงโฆษณาเพื่อเลี้ยง นสพ.ได้ เรา

ทำหนังสือพิมพ์ขึ้นมา เราต้องนึกก่อนว่าสังคมได้อะไรจากเรา ไม่ใช่คิดว่าเราจะได้อะไรจากสังคม ที่สำคัญเกียรติ และศรีผู้ที่อยู่ในวิชาชีพจะได้รับผลกระทบไปด้วย

สัมฤทธิ์-ตรงนี้โดนผมเต็ม ๆ คนที่ร่างรัฐธรรมนูญคือคตินักการเมืองมากไปหรือเปล่า ไปมองถึงภาพการเมืองระดับชาติ แต่รัฐธรรมนูญก็บอกว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ นสพ.ที่ยืนไม่ได้ ผมว่าประชาชนเป็นผู้ตัดสิน ว่าเขียนมาเพื่อตนเองหรือเปล่า ผมทำหนังสือพิมพ์มาก่อน ผมรักหนังสือพิมพ์มากกว่านักการเมือง

แนวทางของหนังสือพิมพ์พยายามสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ผมโดนกระทบจากนักการเมืองก็บ่อยครั้ง เพราะว่างข่าวด้านลบของนายกไพโรจน์ ไทเมส์ที่มาต่อว่าก็มี ก็อธิบายไปว่าต้องแยกส่วนกันระหว่างหนังสือพิมพ์และตัวผม ผมก็ไม่สามารถคอนโทรลทีมข่าวได้ ก็ต้องว่าไปตามประเด็นของข่าว และเนื้อหา ผมไม่มีสิทธิหรือข่าวที่นักข่าวเขียนได้ ให้อิสระ ไม่มี การแทรกแซง ถ้าผมองกลับกันว่า ถ้าเราอยู่ข้างนอกก็คงมองไม่เห็นนิสัยของนักการเมือง เขียนอะไรที่ลึกซึ้งไม่ตีเท่าที่ควร

ประดิษฐ์-ในขณะทำงานของสมาคมนักข่าวฯ ก็ไม่เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญข้อนี้ ผมคิดว่าเราต้องยอมรับความจริง ก็คือธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์มีอยู่ และวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์มีอยู่สองอย่างนี้อยู่คู่กัน ความสำคัญอยู่ที่ความเป็นอิสระของกองบรรณาธิการ ปฏิเสธไม่ได้ว่าธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์มีผู้ถือหุ้นจำนวนมาก ใครก็มีเสรีภาพถือหุ้นได้ トラบโดที่การถือหุ้นไม่มีอิทธิพลแทรกแซง หรือกำหนดทิศทางข่าว มาตราสำหรับผมสะท้อนถึงการด้อยพัฒนาของสังคมไทยทั้งหมด เพราะว่า...ไปห้ามไว้ในกฎหมายสูงสุดของประเทศ 2. ทำให้วิชาชีพสื่อมวลชนที่ถูกยกให้เป็นฐานันดร 4 ไม่มีอภิสิทธิ์ 3. เป็นการตั้งอคตินักการเมือง เราต้องการให้คนไทยมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่มีข้อห้ามจำนวนมาก หลัทธิควรพิจารณาว่าเรามีสิทธิเสรีภาพ แต่สังคมควรมองว่าจะทำอย่างไรให้สื่อมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณภาพ ยึดมั่น ในหลักวิชาชีพ จริยธรรม เห็นประโยชน์ของสังคมเป็นหลักใหญ่

วิทยากรทั้ง 3 ท่านแนะนำและตักเตือนเกี่ยวกับการทำงานของสื่อว่าควรทำเพื่อส่วนรวม วางตัวเป็นกลาง ให้เหมาะสม สมกับวิชาชีพสื่อมวลชนที่ได้รับยกย่องว่าเป็นฐานันดรที่ 4